

تازه‌های اطلاع‌رسانی و مهارت‌های اطلاع‌یابی

نشریه‌ای برای توسعه مهارت‌های سواد اطلاعاتی

شماره ۲۰ آبان‌ماه ۱۳۸۳

ویژه هفته کتاب

ISSN: 1684-7989

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

نشریه دو ماهانه کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه فردوسی

مسئول: فرزانه فرجامی

سرمدیر: زهره عباسی

مدیر داخلی: سهراب درویش

طراحی و صفحه‌آرایی: محمدعلی عنایتی‌زاده، حمیدنحعی، حسام‌حزبری

تایپ: معصومه صالح‌حفر

پست الکترونیکی: sdarvish@wali.um.ac.ir

متن الکترونیکی این نشریه در سایت کتابخانه مرکزی قابل

دسترسی است: <http://e-library.um.ac.ir>

شماره: ۶-۳۲۶۳/۸۷۸۹-۹-۸۷۹۶۷۹۸

کتاب الکترونیکی ویژگی‌های منحصر به فردی دارد از جمله این که اطلاعات در این کتابها به آسانی دسترس‌پذیر و قابل جستجو می‌باشند. ناشران الکترونیکی به راحتی و با صرف زمان کم کتابها را تهیه، تکثیر و توزیع می‌کنند، استفاده از امکانات چندرسانه‌ای نظیر صدا و تصویر در این کتابها بر جذابیت آن‌ها افزوده است. اگر چه توزیع این‌گونه کتابها در محیط وب نظر تعداد زیادی از کاربران اینترنت را به خود جلب کرده است، اما نتوانسته نقش و اهمیت کتاب چاپی را کم‌رنگ کند. کتاب چاپی جایگاه والای خود را به عنوان ماندگارترین محمل معرفت بشری در میان انسانهای فرهیخته حفظ کرده است.

ویژه‌نامه حاضر که به مناسبت ارج نهادن به نقش کتاب و گرامی‌داشت هفته کتاب تهیه شده است تلاش دارد با معرفی کتابخانه‌ها و فهرست‌های کتابخانه‌ای بر میزان دسترسی و استفاده اعضاء هیأت علمی و دانشجویان به کتاب (چه در شکل چاپی و چه به صورت الکترونیکی) بیفزاید.

همکاران این شماره:

فرزانه فرجامی - زهره عباسی - نفیسه دری‌فر - فاطمه هرنایان - لادن فرزلی - محمود صدیقی - محمدعلی خاکساری -

سر مقاله

کتاب همواره به عنوان مهمترین محمل اطلاعاتی نقش خود را حفظ کرده است. اگر به سیر تحول تاریخی کتاب از ابتدا تاکنون بنگریم، می‌بینیم کتاب با شکلهای مختلف نمود پیدا کرده است. در این عصر اطلاعات شکل دیگری از آن را به صورت الکترونیکی شاهد هستیم.

کتابخانه شخصی استاد فقید دکتر کاظم مدیرشانه‌چی

به مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد اهداء شد^۱

فراغت بیشتری برای مطالعه وجود دارد امکان پذیر نبود.

کتابخانه اینجانب از چهار بخش تخصصی:

الف: کتابشناسی

ب: کتابهای فقهی

ج: کتب تاریخ اسلام

د: کتب حدیث شعه و اهل سنت و نیز کتب مرجع در سایر علوم اسلامی تشکیل می‌شود.

بخش کتابشناسی شامل کتب مرجع در موضوع مزبور و فهرس کتابخانه‌های ایران و بعضی کشورهاست. بخش کتب فقهی به منظور استفاده شخصی به لحاظ رتبه تخصصی اینجانب که فقه‌است تهیه شده و ضمناً کتب فقه مذاهب اسلامی را نیز واجد است. بخش کتب تاریخی به منظور استفاده شخصی و پژوهش در تاریخ اسلام و مذاهب اسلامی فراهم گردیده است که نوع کتب مهم تاریخی را شامل است.

بخش کتب حدیث به منظور پژوهش در علم‌الحديث و مصطلح‌الحديث که در آن کتاب نوشته‌ام تهیه شده است و شامل اهم کتب فریقین و شروح آنها و کتب درایه است.

و اما در سایر بخشها: با توجه به اینکه وقت خاصی پژوهش در شبانه‌روز نیست و پژوهشگر می‌بایست از هر فرصتی در زمینه تحقیقات خود استفاده کند داشتن کتب تخصصی و نیز مراجع مهم علوم اسلامی از لغت و علوم ادب و منطق و فلسفه و کلام و تفسیر و غیره برای تسهیل کار تحقیق بسیار اهمیت دارد و این جانب قسمتی از موفقیت خود را در تألیف کتاب و مقالات مدیون دسترسی به این منابع که در اختیار داشته‌ام می‌دانم.^۲

مسلمانان هدای جنین مجموعه‌ای نفیس بر اعتبار و غنای کتابخانه مرکزی دانشگاه خواهد افزود و در آینده به عنوان یک مرکز تحقیقات علوم اسلامی، بسیاری از پژوهشگران و مشتاقان را مجتذب و بهره‌مند خواهد ساخت.

استاد فقید "شادروان دکتر کاظم مدیرشانه‌چی" از چهره‌های ماندگارند، علاوه بر مقام اجتهاد، اسنادی نمونه و از نسخه‌شناسان و کتابسازان مشهور ایران به شمار می‌روند. آن مرحوم بنا به تخصص در رشته‌های مختلف علوم اسلامی، مجموعه‌ای بسیار نفیس و ارزشمندی در اختیار داشته‌اند. این اسناد فرزانه کتابخانه شخصی خود را که حدود ۷ هزار جلد کتاب است به مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه اهداء کردند. این اقدام بزرگ اسناد فقید، مصداق کامل باقیات الصالحات است.

در اینجا لازم است به عنوان یادبود متنی را که در معرفی کتابخانه شخصی خود در شماره ۴۷ و بزم‌نامه مجله شکوه، تابستان ۱۳۷۴، به مناسبت کنگره کتاب و کتابخانه در تمدن اسلامی مرقوم فرموده‌اند عیناً نقل کنیم:

"انگیزه اینجانب در این راستا شوق و آفری بود که از اوان نوجوانی به مطالعه و تحقیق در مسایل مختلف علمی و اسلامی داشتم و به همین منظور به بررسی کتب کتابخانه مبارکه آستان قدس و کتابخانه مدرسه علمیه نواب که سهل‌الوصول بود پرداختم در ضمن متوجه شدم که در بسیاری از مسایل اسلامی کتابی که مورد استفاده باشد وجود ندارد. لذا علاوه به شوق مطالعه، فکر تألیف و تدوین کتابهایی در موضوعاتی که فاقد مرجع بود صمیمه ابده نخستین گردید و چون مراجع تحقیق، خاصه در آغاز کار کمتر در دسترس بود به فکر افتادم که کتابهای مرجع را برای استفاده شخصی و سایر کسانی که به پژوهش می‌پردازند تهیه کنم خاصه که استفاده از کتابخانه در تعطیلات و نیز شیها که مناسبت و

شماره ۲۰، آبان‌ماه ۱۳۸۴
کارهای اطلاع‌رسانی و مهارت‌های اطلاع‌یابی

^۱ - محمد علی خاکساری (رئیس اداره خدمات کتابداری مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

فرهنگ آغازها و اختصارات در شبکه جهانی وب^۱

کرده است با انتخاب هر یک از حروف الفبا آغازهای مربوط به آن حرف با ذکر تعداد، بازیابی می‌شود.

The acronym dictionary

www.acronymdictionary.co.uk

این فرهنگ به صورت رایگان در محیط وب قابل دسترس می‌باشد در صفحه اول آن بازیابی آغازها از طریق حروف الفبا امکان‌پذیر بوده با انتخاب هر حرف از حروف الفبا نام اختصاراتی که با آن حرف شروع می‌شود به همراه معنی کلمه بازیابی می‌شود.

Acronym search

www.Acronymsearch.com

این سایت با بیش از ۵ هزار آغاز در زمینه‌های موضوعی کامپیوتر، اقتصادی، حسابداری، نظامی، ورزش و ... قابل استفاده در محیط وب می‌باشد. اطلاعات این سایت هر دو روز بکار روزآمد می‌گردد. جهت بازیابی اطلاعات، آغاز مورد نظر را در فیلد مربوطه وارد کرده و جستجو می‌کنیم. اطلاعات بازیابی شده شامل آغاز و عبارت کامل است. در جلوی هر آغاز آدرس سایت مربوط به آن نیز آورده شده است.

Acronym server

www.ucc.ie/cgi-bin/uncgi/acronym

این سایت اطلاعات مربوط به بیش از ۱۲ هزار مدخل آغاز و اختصارات مربوط به علم شیمی و متاورزی را در بر می‌گیرد. سایت‌های زیر نیز در همین زمینه معرفی می‌شوند.

www.chemie.fu-berlin.de/cgi-bin/acronym

www.gaarde.org/acronyms

www.cas.honeywell.com/ats/acronyms.html

[www.wpc-](http://www.wpc-edi/acronymdictionary/dictionary.html)

edi/acronymdictionary/dictionary.html

آغاز کلمه‌ای است که با استفاده از حروف آغازین کلمات بی‌دری نام یک سازمان، گروه و غیره به دست می‌آید، و اختصارات شکل کوتاه شده یک کلمه یا عبارت مکتوب است که برای اختصار و راحتی بیان به جای تمام کلمه یا عبارت به کار می‌رود و معمولاً با حذف حروفی از مجموع حروف کلمه یا عبارت مورد نظر به دست می‌آید. تعداد زیادی فرهنگ الکترونیکی رایگان در زمینه آغازها و اختصارات در محیط اینترنت قابل دسترس می‌باشند که در اینجا به بعضی از آنها اشاره می‌شود.

Acronym finder

www.acronymfinder.com

این سایت امکان بازیابی بیش از ۳۶۹ هزار آغاز و اختصار در زمینه‌های کامپیوتر، نکلوزی، ارتباطات و مسائل نظامی را امکان‌پذیر ساخته است. در صفحه اول این سایت امکان جستجوی آغازها وجود دارد. با وارد کردن آغاز مورد نظر، نام کامل آغاز بازیابی و نمایش داده می‌شود. در جلوی هر نام کامل، از طریق دکمه GO امکان بازیابی کتابهایی در آن زمینه در سایت آمازون وجود دارد.

Standst

www.standst.com

این سایت با پوشش بیش از ۲۸۴ هزار مدخل، آغازها و اختصارات را به صورت موضوعی، در ده ردیف موضوعی از جمله علوم، اینترنت، تجارت، پزشکی، دولتی، اجتماعی، کامپیوتر، منطقه‌ای دسته‌بندی کرده است، سپس در هر موضوع کلی موضوعات فرعی‌تر را ارائه داده است. با انتخاب هر یک از این موضوعات آغازهای مربوط به آن نمایش داده می‌شود. اطلاعات به صورت جدولی شامل آغاز، عبارت کامل و اطلاعات جنبی ارائه می‌شود. این سایت امکان بازیابی آغازها را به صورت انبساطی نیز فراهم

^۱ - فرزانة فرحانی (سرپرست مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی
مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی

نمایه‌سازی برای کلیه کتابخانه‌های دانشکده‌ای (ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی به کتابخانه‌های دانشکده‌ای، سفارش نشریات لاتین برای کلیه کتابخانه‌های دانشگاه، برگزاری دوره‌های کوتاه مدت آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی با همکاری گروه کتابداری و برگزاری کلاسها و کارآموزی دانشجویان، برگزاری نمایشگاه‌ها و سمینارها، انتشار فهرست‌ها، کتابشناسی‌ها، راهنماها و ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی الکترونیکی، ارائه خدمات ارجاعی از طریق امانت بین کتابخانه‌ای و تماس با سایر کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی داخل و خارج از کشور، جمع‌آوری مجموعه‌ای منسجم از مراجع جابی.

مجموعه: ۳۲۰۲۵ جلد کتاب فارسی، ۱۲۶۱۶ جلد کتاب لاتین، ۱۷۰ عنوان مجله فارسی، ۲۹ عنوان مجله لاتین (خریداری و اهدائی).

دسترسی به بانکهای اطلاعاتی در حوزه‌های مختلف به صورت دیسک فشرده موجود است دسترسی به این پایگاه‌ها از دو طریق میسر است: سیستم DLIS، این نظام امکان ذخیره و بازیابی حجم بالایی از اطلاعات را فراهم می‌کند و از طریق آن می‌توان

در سال ۱۳۵۰ نام کتابخانه مرکزی به ساختمان کوچکی تعلق گرفت که در مقابل دانشکده ادبیات، واقع در مطهری شمالی فعالیت خود را شروع کرد. کتابخانه یک سال بعد به ساختمانی در مطهری جنوبی و پس از مدت کوتاهی به ساختمانی در پردیس دانشگاه که برای انجام تمرینات ورزشی ساخته شده بود منتقل شد. همجواری این کتابخانه با خوابگاه‌های دانشجویی به ویژه پس از انتقال دانشکده‌ها و واحدهای وابسته به پردیس و احساس نیاز به فضای بیشتر باعث شد از زمان نقل مکان کتابخانه به پردیس تا به حال چهار بار اقدام به گسترش فضا نماید. در حال حاضر پس از آخرین تغییرات در ناستان ۸۳ زیربنای کتابخانه به ۲۴۰۰ متر مربع رسیده است.

هدف: رسالت و هدف عمده کتابخانه مرکزی پیشبرد امر آموزش و پژوهش، با فراهم آوردن امکان دسترسی استفادکنندگان از کتابخانه به منابع و اطلاعات مورد نیاز می‌باشد.

وظایف: گردآوری مواد کتابخانه اعم از جابی، غیرجابی، الکترونیکی / انجام خدمات فنی (فهرست‌نویسی، سازماندهی و

۱- فاطمه هراتیان (کارشناس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

به اطلاعات کتابشناختی و در برخی موارد متن کامل مقاله‌ها دسترسی داشت و برج دیسک‌های نوری که در حال حاضر ۳۵ درایو فعال دارد.

امکان دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی بیوسته (Online) از طریق شبکه‌های رزنت و دانشیار

فعالیت: الف- تهیه و سفارش مواد: تهیه منابع مورد نیاز پس از تأیید کمیته انتخاب کتاب، از سال ۱۳۷۹ سفارش نشریات لاتین برای کلیه کتابخانه‌های دانشگاه به صورت متمرکز در کتابخانه مرکزی انجام می‌گیرد. ب- فهرستنویسی و آماده‌سازی کتابها: فهرستنویسی تمام منابع خریداری شده در سطح دانشگاه، اکثر پایان‌نامه‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی، طرحهای پژوهشی و گزارشات نیز در این قسمت نمایه‌سازی می‌شود. ج- خدمات اطلاع‌رسانی: پاسخگویی به سؤالات مرجع ساده و پیچیده، معرفی منابع از طریق تهیه بروشور و برگه‌های اطلاعاتی، معرفی منابع و خدمات از طریق خانه الکترونیکی (وبسایت <http://c-library.um.ac.ir>). این وب سایت به صورتی طراحی شده است که همچون یک دروازه اطلاعاتی عمل می‌کند. / تسکیل پایگاه‌های اطلاعاتی نظیر پایگاه پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی آموزش استفاده‌کنندگان: بازدیدهای گروهی از کتابخانه و فعالتهای آن برای دانشجویان در آغاز هر سال تحصیلی، آموزش مهارتهای اطلاع‌یابی برای دانشجویان سائل آخر که پروژه تحقیقاتی دارند یا دانشجویان تحصیلات تکمیلی به صورت کلاس یا سمینار، تدارک کارگاه‌های آموزشی برای استفاده از منابع اطلاعاتی الکترونیکی مثل پایگاه‌های اطلاعات کتابشناختی و استفاده از اینترنت، راهنمایی مراجعان به صورت انفرادی و گروهی در استفاده از منابع مرجع و پایگاه‌های اطلاعاتی

همایش: کتابخانه تا به حال هفت همایش برگزار نموده که دو مورد آن ملی و در سطح وسیع (آذر ماه ۷۱ و اردیبهشت ۷۲) و مابقی در سطح کنابداران و دانشجویان کنابداری سطح خراسان یا دانشگاه فردوسی انجام شده است. برگزاری نمایشگاه‌ها: کتابخانه مرکزی تا به حال پنج نمایشگاه

کتاب برگزار کرده است که سه مورد از نمایشگاه‌ها مربوط به کتب تخصصی لاتین بوده (سال ۱۳۷۶ نمایشگاه کتب تخصصی لاتین با همکاری دفتر تهیه و توزیع کتاب، در سال ۷۷ با همکاری شرکت Booksale، در سال ۱۳۸۲ با همکاری اتحادیه ناشران خارجی) غیر از موارد مذکور نمایشگاه‌های دیگری نیز با همکاری کتابخانه مرکزی برگزار شده که ذکر تمامی آنها از حوصله این بحث خارج است.

تهیه مقالات: کتابخانه مرکزی با عضویت در طرح غدیر و امین، همچنین گسایش اعتبار نزد کتابخانه British library انگلیس مقالات مورد نیاز مراجعان را از سراسر کتابخانه‌های ایران و در صورت نیاز خارج از کشور تهیه می‌نماید. در این ارتباط متقاضیان هزینه‌های مربوط به تهیه مقاله را پرداخت می‌نمایند.

فتوکی و تکثیر: از دیگر خدماتی است که برای منابعی که امکان خروج آن از کتابخانه وجود ندارد، استفاده می‌شود.

عضویت و شرایط استفاده: کلیه دانشجویان، استادان، کارکنان دانشگاه می‌توانند از منابع موجود استفاده کنند، اعضا می‌توانند حداکثر ۳ جلد کتاب به مدت پانزده روز به امانت بگیرند.

انتشارات: کتابخانه مرکزی تا به حال ۲۹ عنوان کتاب، مجموعه مقالات، کتابشناسی یا گزارش به چاپ رسانده است. همچنین ۱۹ شماره نشریه ناره‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی. ۳۵ فتره بروشور راهنمای اطلاع‌یابی و معرفی پایگاه‌ها که در کتابخانه مرکزی موجود و قابل دسترسی است.

نشانی تماس: مشهد - میدان آزادی - پردیس دانشگاه فردوسی - مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی -

صندوق پستی ۳۳۱ کدپستی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۷۵ تلفن: ۹-۸۷۹۶۷۹۸

و ۶-۸۷۸۹۲۶۳ نامبر: ۸۷۹۶۸۲۲

نشانی الکترونیکی «بخش اطلاع‌رسانی»

info@ferdowsi.um.ac.ir

نشانی الکترونیکی «بخش سفارشات» - cen-

lib@ferdowsi.um.ac.ir

فهرست های پیوسته در اینترنت^۱

زاین، هند، یونان، فرانسه و ... به صورت پیوسته دسترسی پیدا کرد.

Glasgow library catalogue

www.lib.geal.ac.uk/information/libcat.htm

در این پایگاه، ابتدا دسترسی به فهرست پیوسته کتابخانه دانشگاه گلاسکو فراهم شده، سپس به معرفی فهرست های پیوسته کتابخانه ای در اسکاتلند و انگلستان پرداخته شده همچنین تعدادی پایگاه که به معرفی فهرست پیوسته کتابخانه های ملی کشورهای اروپایی پرداخته اند، قابل دسترس است.

List of inline library catalogues (OPAC) in
singapor, asia and other countries

www.ntu.edu.sg/lib/lis/opacs.thr.htm

این پایگاه فهرست پیوسته کتابخانه های موجود در سنگاپور، آسیا و دیگر کشورهای جهان را در دسترس قرار می دهد.

۱۲۳ world

www.123world.com/libraries/

در این راهنما فهرست پیوسته کتابخانه های کشورهای مختلف جهان، براساس الفبای نام کشور معرفی شده اند.

همچنین در سایت کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد نیو به

معرفی تعدادی از این سایت ها پرداخته شده است. به این منظور با

آدرس <http://c-library.um.ac.ir/libraries.asp> وارد

این راهنما شوید. در این راهنما دسترسی به ۶۱ وب سایت

کتابخانه ای و فهرست پیوسته مراکز تحقیقاتی و دانشگاهی در

ایران به دو صورت الفبایی و جغرافیایی فراهم شده است. علاوه بر

این فهرست پیوسته تعداد بسیاری از کتابخانه های دانشگاهی و

تحقیقاتی در سراسر جهان نیز از طریق این سایت قابل دسترس

است.

امروزه با استفاده از فهرست های پیوسته کتابخانه ای می توان به منابع موجود در کتابخانه ها دسترسی پیدا کرد. گسترش روزافزون شبکه جهانی وب باعث تحول چشمگیری در فهرست های کتابخانه شده و بیشتر کتابخانه ها با استفاده از فهرست های پیوسته در محیط وب خدمات متنوعی به مراجعین خود ارائه می دهد. جذابیت های موجود و رو به رشد فهرست های پیوسته، روزبه روز میزان استفاده از آن ها را افزایش داده است.

در این مقاله به برخی از سایت ها و دروازه های اطلاعاتی که دسترسی به فهرست های پیوسته را فراهم کرده اند اشاره می شود.

Libweb (<http://sunsite.berkeley.edu>)

این راهنما فهرست پیوسته کتابخانه های آمریکا، آفریقا، آسیا و ... را شامل می شود. در این راهنما هم از طریق انتخاب منطقه جغرافیایی مورد نظر و هم به صورت استفاده از کلیدواژه می توان به فهرست پیوسته انواع کتابخانه ها در سراسر جهان دسترسی پیدا کرد.

Libdex (<http://www.libdex.com>)

پایگاه libdex دسترسی به فهرست پیوسته ناشران و کتابخانه ها در سراسر جهان را فراهم می آورد. از طریق جستجو در این پایگاه می توان به فهرست پیوسته حدود ۱۸ هزار کتابخانه در سراسر دنیا دسترسی پیدا کرد. همچنین از طریق جستجو در نمایه جغرافیایی کشورها می توان به فهرست پیوسته ۶۰ کشور دست یافت.

National library catalogues world wide

www.library.uq.edu.au/ssah/jeast/index.html

از طریق این پایگاه می توان به فهرست بسیاری از کتابخانه های ملی کشورهای مختلف جهان نظیر آلمان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا،

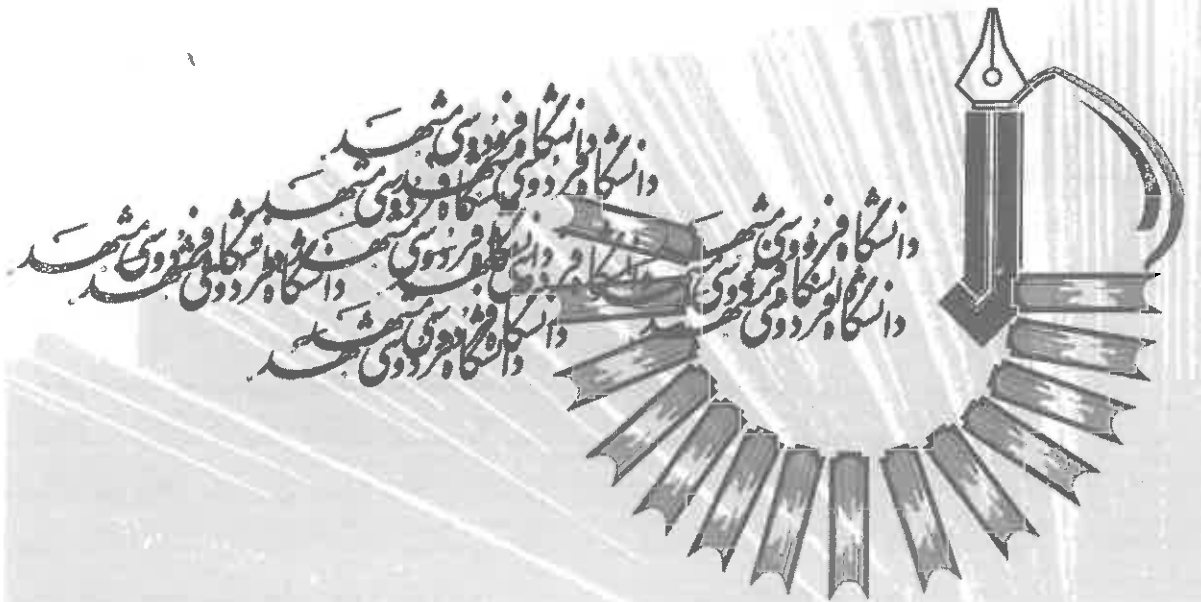

شماره ۲۰، آذرماه ۱۳۸۴
مجله علمی اطلاع رسانی و مدارهای اطلاع رسانی

^۱ - لادن قزلی (کارشناس ارشد مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

مختصری درباره کتابخانه‌های دانشگاه فردوسی مشهد^۱

سال ۱۳۷۱ منابع شامل: ۴۶۰۰ جلد کتاب فارسی، ۵۰۰ جلد کتاب لاتین، ۱۶ عنوان نشریه داخلی، زمینه موضوعی منابع این کتابخانه کشاورزی است.

نشانی: کیلومتر ۱۰ محور شیروان - بجورد - آموزشده کساورزی شیروان

تلفن: ۰۵۸۲-۴۴۲۳۶۶۰-۲ دورنگار: ۰۵۸۲-۴۴۲۳۶۶۳

۲- کتابخانه دانشکده الهیات: شروع فعالیت سال ۱۳۳۷، منابع شامل: ۶۷۰۰۰ جلد کتاب فارسی و عربی، ۸۰۰۰ جلد کتاب لاتین، ۲۰۰۰ فقره نسخه خطی، ۱۰۰ عنوان نشریه فارسی و ۹ عنوان نشریه خارجی است. زمینه موضوعی منابع موجود در این کتابخانه الهیات و معارف اسلامی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه- دانشکده الهیات «شهید مطهری» - کتابخانه

کدپستی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۵۵ تلفن: داخلی ۳۵-۳۳

۵- ۸۸۲۹۵۷۱ دورنگار: ۸۸۲۹۵۷۹

۳- کتابخانه دانشکده ادبیات و علوم انسانی: شروع فعالیت

۱۳۳۵، منابع شامل: ۹۳۶۰۰ جلد کتاب (فارسی، لاتین و عربی)،

دانشگاه فردوسی مشهد دارای بانزده کتابخانه است. غیر از مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی که در واقع نقش کتابخانه مادر را ایفا می‌کند (اهداف و خدمات مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی در همین شماره نشریه به تفصیل بحث شده است)، بارده کتابخانه دانشکده‌ای و سه کتابخانه مربوط به سه واحد آموزشی، تحقیقاتی تحت پوشش دانشگاه می‌باشد. به جز کتابخانه مرکزی که دارای خط منی خاص و تقریباً متفاوتی برای مجموعه‌سازی می‌باشد (تهیه مراجع اصلی و ارزشمند عمومی و بین رشته‌ای در دانشگاه فردوسی، منابع عمومی و پایه کلیه رشته‌های دایر، ابزار و منابع مورد نیاز برای فهرست‌نویسی کتابهای دانشگاه فردوسی و ...) بقیه کتابخانه‌ها تقریباً سیاست مشابهی را برای مجموعه‌سازی دارند، این کتابخانه‌ها بسته به رشته‌های موجود در دانشکده و کتابخانه‌های آموزشی و تحقیقاتی در حوزه فعالیت خود مجموعه‌سازی را انجام می‌دهند. در ادامه کتابخانه‌های دانشگاه فردوسی به طور مختصر معرفی می‌گردند:

۱- کتابخانه آموزشده کشاورزی شیروان: شروع فعالیت

^۱- فاطمه هریانیان (کارشناس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

۵۶۰ جلد نسخه خطی، ۲۳۵ عنوان نشریه داخلی، ۲۲۰ عنوان نشریه خارجی است. زمینه موضوعی منابع مربوط به رشته‌های زبان و ادبیات فارسی، زبان و ادبیات انگلیسی، فرانسه، عربی و روسی، تاریخ، جغرافیا، علوم اجتماعی و زبان‌شناسی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد- دانشکده ادبیات و علوم انسانی «دکتر علی شریعتی» کتابخانه

کدپستی: ۹۱۷۷۹۴۸۸۳ تلفن: داخلی ۲۱۴ ۳۴- ۸۷۹۴۱۴۴ دورنگار: ۸۷۹۶۸۲۹

۴- کتابخانه دانشکده تربیت‌بدنی: تهیه منابع در زمینه موضوعی تربیت‌بدنی و علوم ورزشی از سال ۱۳۶۶ که این رشته تحت پوشش دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی فعالیت آموزشی خود را آغاز کرده، شروع شد. در سال ۱۳۷۲ با تأسیس دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی منابع این رشته از کتابخانه دانشکده علوم تربیتی تفکیک و به محل کتابخانه دانشکده تربیت‌بدنی منتقل و به صورت یک کتابخانه مستقل فعالیت خود را شروع کرد.

منابع شامل: ۶۸۶۶ جلد کتاب فارسی، ۱۱۴۲ جلد کتاب لاتین، ۱۰ عنوان نشریه داخلی، ۲۷ عنوان نشریه خارجی زمینه موضوعی کلبه منابع این کتابخانه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد- دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی- کتابخانه

کدپستی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۷۹ تلفن: داخلی ۲۳۸ ۲- ۸۸۲۹۵۸۱ و ۸۴۲۶۹۲۳ نمابر: ۸۸۲۹۵۸۰

۵- کتابخانه دانشکده دامپزشکی: شروع فعالیت ۱۳۷۱. منابع شامل: ۴۰۷۲ جلد کتاب فارسی و ۲۷۹۸ کتاب لاتین، ۶۰ عنوان نشریه داخلی و ۱۳ عنوان نشریه خارجی. زمینه موضوعی منابع این کتابخانه دامپزشکی است.

نشانی: مشهد- بزرگراه آسپایی- کیلومتر ۵- جنب سردخانه و کنسروسازی- دانشکده دامپزشکی- کتابخانه

تلفن: ۲-۱۰۱-۶۶۲۰ و ۶۶۲۰۰۶۶ نمابر: ۶۶۲۰۱۶۶

۶- کتابخانه دانشکده علوم اداری و اقتصادی: شروع فعالیت ۱۳۶۷، منابع شامل: ۲۲۳۵۴ جلد کتاب فارسی و ۴۷۶۴ جلد کتاب لاتین، ۱۳۰ عنوان نشریه داخلی و ۷۶ عنوان نشریه خارجی، زمینه

موضوعی منابع موجود در این کتابخانه درباره موضوعهای اقتصاد، مدیریت، حسابداری، حقوق و علوم سیاسی می‌باشد.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد- دانشکده علوم اداری و اقتصادی- کتابخانه

کدپستی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۵۱ تلفن: داخلی ۲۱۴ ۹۴- ۸۸۱۳۰۹۰ نمابر: ۸۸۱۳۰۹۰

۷- کتابخانه دانشکده علوم پایه: شروع فعالیت: ۱۳۴۱، منابع شامل: ۱۵۰۰۰ جلد کتاب فارسی و ۳۵۷۹۶ جلد کتاب لاتین، ۱۴ عنوان نشریه داخلی و ۳۸ عنوان نشریه خارجی، منابع موجود در این کتابخانه در زمینه‌های فیزیک، شیمی، زمین‌شناسی و زیست‌شناسی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد- دانشکده علوم پایه- کتابخانه

تلفن: داخلی ۲۸۲-۳ ۲۸۲-۴ ۸۴۳۲۰۲۲ و ۸۴۳۲۵۶۱-۲ نمابر: ۸۳۳۸۰۳۲

۸- دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی: شروع فعالیت ۱۳۵۲. منابع شامل: ۲۲۰۰۷ جلد کتاب فارسی و ۴۳۰۷ جلد کتاب لاتین، ۷۲ عنوان نشریه داخلی و ۴۵ عنوان نشریه خارجی، زمینه موضوعی منابع تهیه شده در این کتابخانه درباره روانشناسی، علوم تربیتی و کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌باشد.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد- دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی- کتابخانه

تلفن: داخلی ۲۳۹ ۱۴-۹۱۳-۸۷۹۰ نمابر: ۸۷۸۳۰۰۸-۱۱ و ۸۷۸۳۰۰۸-۱۱

۹- کتابخانه دانشکده علوم ریاضی: در سال ۱۳۴۰ دانشکده علوم شروع به فعالیت کرد و در سال ۱۳۷۶ دانشکده علوم ریاضی از دانشکده علوم جدا و با دو گروه آمار و ریاضی دانشکده علوم ریاضی را تشکیل داد. منابع مربوط به این دو رشته نیز در این

تعمیر و تحول تفکیک و به کتابخانه دانشکده علوم ریاضی منتقل شد. منابع شامل: ۱۶۰۸۴ جلد کتاب فارسی و لاتین، ۸ عنوان

نشریه داخلی و ۶۰ عنوان نشریه خارجی، زمینه موضوعی منابع تهیه شده در این کتابخانه درباره آمار و ریاضی می‌باشد.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی مشهد-

دانشکده علوم ریاضی - کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۵۳ تلفن: داخلی ۲۲۶ ۴-۸۲۸۶۰۰
نمبر: ۸۲۸۶۰۹

۱۰- کتابخانه دانشکده کشاورزی: شروع فعالیت سال ۱۳۵۲، منابع شامل: ۱۳۲۱۰ جلد کتاب فارسی، ۱۴۶۵۵ جلد کتاب لاتین، ۴۰ عنوان نشریه فارسی و ۳۰ عنوان نشریه لاتین، منابع در زمینه کشاورزی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی- دانشکده کشاورزی- کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۴۴ تلفن: داخلی: ۴۲۱

۸۷۹۶۸۴۳ و ۸۷۹۵۶۱۲ نمبر: ۸۷۸۷۴۳۰

۱۱- کتابخانه دانشکده مهندسی: شروع فعالیت سال ۱۳۵۳، منابع شامل: ۹۱۲۶ جلد کتاب فارسی و ۱۸۱۹۱ لاتین، ۱۳۰ عنوان نشریه داخلی و ۷۵ نشریه خارجی، زمینه موضوعی منابع موجود در کتابخانه در زمینه مهندسی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی- دانشکده مهندسی- کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۴۴ تلفن: داخلی: ۵۴۴ ۸۸۱۵۱۰۰ تلفن

مستقیم کتابخانه: ۸۸۲۹۵۶۹ نمبر: ۸۸۲۹۵۴۱

۱۲- دانشکده هنر: شروع فعالیت: سال ۱۳۷۸، منابع شامل: ۳۲۹۲ جلد کتاب فارسی و ۱۲۸۰ جلد کتاب لاتین، ۱۴ عنوان نشریه داخلی، ۸ عنوان نشریه خارجی، زمینه موضوعی منابع این کتابخانه در رشته هنر می باشد.

نشانی: نیشابور- ابتدای شهرک بهداری- ساختمان مجتمع دانشگاهی- کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۱۳۶ تلفن: داخلی: ۲۷-۲۶ ۰۵۵۱-۶۶۱۰۱۴۰

و ۶۶۱۴۴۱۱ نمبر: ۶۶۱۰۹۶۰

۱۳- کتابخانه مرکز آمار، اطلاعات و امور رایانه‌ای: شروع فعالیت سال ۱۳۶۰، منابع شامل: ۲۲۶۰ جلد کتاب فارسی و ۱۷۶۹ جلد کتاب لاتین، ۱۵ عنوان نشریه داخلی و ۸ عنوان نشریه خارجی، ۷۰۰ فهره Manual می باشد. منابع این کتابخانه کاملاً تخصصی و در زمینه کامپیوتر و امور رایانه‌ای می باشد.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی- مرکز

آمار و اطلاعات و امور رایانه‌ای- کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۴۴ تلفن: داخلی: ۴۲۱

۸۷۹۶۸۴۳ و ۸۷۹۵۶۱۲ نمبر: ۸۷۸۷۴۳۰

۱۴- کتابخانه پژوهشکده علوم گیاهی: شروع فعالیت سال ۱۳۷۹، منابع شامل: ۱۲۷۴ جلد کتاب فارسی، ۱۰۳۹ جلد کتاب لاتین، ۴۹ عنوان نشریه داخلی و ۳۰ عنوان نشریه خارجی، زمینه موضوعی منابع این کتابخانه علوم گیاهی است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی-

پژوهشکده علوم گیاهی- کتابخانه

تلفن: داخلی: ۱۱۹ و ۸۷۸۸۲۷۷ و ۸۷۸۸۲۱۶

نمبر: ۸۷۸۷۶۷۰

۱۵- کتابخانه مرکز زمین لرزه‌شناسی: همزمان با شروع فعالیت مرکز کتابخانه‌ای کاملاً تخصصی و کوچکی نیز، منابع مربوطه را تهیه می کند. منابع شامل: ۵۰ جلد کتاب لاتین، ۲۸ عنوان نشریه لاتین است.

نشانی: مشهد- میدان آزادی- پردیس دانشگاه فردوسی-

مرکز زمین لرزه‌شناسی- کتابخانه

کد یسنی: ۹۱۷۷۹۴۸۹۷۶ تلفن: ۶-۸۷۹۱۱۹۵

نمبر: ۸۷۹۱۱۹۱

شماره ۳۰، شماره ۱۳۸۳
فهرست منابع و مآخذ

فارسی فارسی فارسی

کرده است. با انتخاب گزینه language (در پایان صفحه) شما را به دنیایی از مجموعه‌های ارزنده ادبیات و زبان‌شناسی می‌برد.

www.iranonline.com/literature

در این سایت اشعار گزیده‌ای از شاعران ایران از جمله خیام، مولوی، حافظ و ... و مجموعه‌ای از قصه‌های کودکان از مهدی آذر یزدی، صمد بهرنگی، صبحی و ... قابل دسترس است.

www.rumionfire.com

در این سایت دیوان شمس به دو زبان انگلیسی و نیز مثنوی، کتاب‌هایی درباره مولوی، گالری عکس‌های مینیاتور در دسترس است.

www.recent.ir

آثاری سعدی، حافظ، فردوسی و ... را می‌توان در این سایت مشاهده کرد.

www.mehrargham.com/dorjonline

شاهنامه، دیوان حافظ و رباعیات خیام را در این سایت جالب مشاهده کنید.

در ذیل چند آدرس از سایت‌های اختصاصی شعرای بزرگ ایران زمین ذکر می‌شود.

www.hafez.com

www.shahnamah.com

www.sohrabsepehri.com

www.forughfarrokhzad.org

شعر هنری است که همواره با عواطف و احساسات آدمی سروکار دارد. شعر زیبا و بلند فارسی در هر دوره تاریخی، گوناگونی ویژه متناسب با واقعیت‌های زمانه خود را پیدا کرده، خصلت‌های پنهان شعرهای فارسی و محتوای شاعرانه آن‌ها در هر دوره و عصری، گوناگون بوده و با گذشت زمان، نشانه‌های روزگار، رشد و تکامل آن‌ها همسو با سنت‌های فرهنگی قوم ایرانی، نمودار شده و شعرهای فارسی را تاکنون برای ما شیرین و لذت‌بخش و عبرت‌آموز نگاه داشته و جوهره اخلاقی قوم ایرانی را از دیرباز در خود بازتاب داده است. (موحد، ۱۳۷۹)

در این مقاله دسترسی به برخی سایت‌ها در زمینه ادبیات فارسی و به ویژه شعر فارسی همراه با توصیفی کوتاه معرفی می‌شود.

www.parstimes.com/literature

در این سایت دسترسی به بسیاری از مجله‌های ادبی، زندگینامه شعرای بزرگ پارسی زبان، نقدهای ادبی و تأثیر ادبیات ایران بر فرهنگ و ادب سایر ملل، دسترسی به سایت اختصاصی بسیاری از نویسندگان و شاعران و نیز مجموعه‌های بسیار غنی از دیوان شعرا نظیر، باناطاهر، احوان ثالث، پروین اعتصامی، فردوسی، سعدی، حافظ، سهراب سپهری، شاملو و ... و مجموعه‌هایی از ضرب‌المثل‌های ایرانی به دو زبان فارسی و انگلیسی، فراهم شده است.

پیوندی نیز به بسیاری از کتابفروشیهای معتبری که کتاب‌های فارسی و یا کتاب‌های مربوط به ایران را به فروش می‌رسانند برقرار

^۱ - زهره‌عباسی (کارشناس ارشد مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد)

معرفی گزیده‌های از منابع مرجع

(خریداری از هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران ۱۳۸۳)

مجموع حدود ۳۰۰ عنوان کتاب مرجع فارسی و لاتین از نمایشگاه تهیه کرده است. آنچه در زیر آمده است تنها به معرفی گزیده‌ای از منابع جدید حائز اهمیت، می‌پردازد.

دانشگاه فردوسی هر سال تعداد قابل توجهی از منابع جایی مورد نیاز کتابخانه‌های خود را از طریق نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران خریداری و تأمین می‌نماید. در سال ۸۳ دانشگاه فردوسی در

۱ کوشش مرضیه هدایت، شهره دریایی؛ با همکاری راضیه رحیمی‌پور، مریم حاتمی. - تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران
۱۳۸۲،

۱ **دائرةالمعارف قرآن کریم / تهیه و تدوین مرکز فرهنگ و معارف قرآن - قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی)**
۱۳۸۲،

Z ۶۹۵/۱/۲۲ س ۱۳۸۲

BP ۶۶/۹/۵۲

۷ **کریاسی، محمدعلی**
کتابشناسی آسیب‌های اجتماعی / تألیف محمدعلی کریاسی - تهران: امیرکبیر
۱۳۸۲،

۲ **راهنمای ناشران ایران ۱۳۸۲: فهرست ناشرانی که در سال ۱۳۸۱ کتاب منتشر کرده‌اند / مسئول طرح مجتبی نیری‌نیا؛ همکاران تهیه فاطمه پشت‌کوهی. [و دیگران] - تهران: خانه کتاب**
۱۳۸۲،

Z ۳۳۶۹/۴۷۵ ک ۴

Z ۴۵۰/۲۲ خ ۱۳۸۲

۸ **ضمیری، محمدرضا ۱۳۴۶-**
کتابشناسی تفضیلی مذاهب اسلامی / محمدرضا ضمیری - قم: موسسه آموزشی - پژوهشی مذاهب اسلامی
۱۳۸۲،

۳ **پین، مایکل ۱۹۴۱-**
فرهنگ اندیشه‌ی انتقادی از روشنگری ناپسامدزینته کویراستار ارشد مایکل پین؛ با همکاری جانت تاد ... [و دیگران]؛ ترجمه‌ی پیام یزدانجو. - تهران: نشر مرکز
۱۳۸۲،

Z ۷۸۳۵/۵الف ۸ض

HM ۱۰۱/۴۹۶ پ

۹ **اوینی، حسین ۱۳۵۹-**
مرجع سبب‌های اینترنت: علوم انسانی و اجتماعی / مولف حسین اوینی - تهران: فیض دانش
۱۳۸۲،

۴ **فرهنگ موضوعی تفاسیر (بر اساس بیست دوره تفسیر قرآن از شیعه و اهل سنت) / مرکز فرهنگ و معارف قرآن - قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی)**
۱۳۸۲،

AZ ۱۱۱/۸الف ۴م

BP ۶۶/۶/۴ف

۱۰ **ضیایی، علی‌اکبر ۱۳۴۳-**
معجم مصادر الاباضیه / تألیف علی‌اکبر ضیایی - تهران: انتشارات بین‌المللی الهدی
۱۳۸۲،

۵ **هام، مگی**
فرهنگ نظریه‌های فمینیستی / نویسنده مگی هام و سارا گمیل؛ مترجم فیروزه مهاجر، فرخ قوه‌داغی، نوشین احمدی خراسانی - تهران: توسعه
۱۳۸۲،

Z ۷۸۳۵/۵الف ۹ض

HQ ۱۱۱۵/۵۲ ۴ف

1 **Encyclopaedia of holy prophet and companions.**- New Delhi: Anmol Pub., 2004.
15v
Includes bibliographical references and index.
BP 88 .E43 2004

۶ **سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران**
فهرست مستند اسامی مشاهیر و مؤلفان / سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران - ویراست سوم / به

شماره ۲۰، آبان‌ماه ۱۳۸۳
تازه‌های اطلاع‌رسانی و مهارت‌های اطلاع‌یابی

- 8 **Encyclopedia of world environmental history/** Shepard Krech III, J.R. McNeill, Carolyn Merchant, editors.- New York: Routledge, 2004.
v
Includes bibliographical references and index.
GF 10 .E63 2004
- 9 **Macmillan encyclopedia of death and dying/** Robert Kastenbaum, editor in chief.- New York: Macmillan Reference USA, c2003.
2v
Includes bibliographical references and index.
HQ 1073 .M33 2003
- 10 **New encyclopedia of social reform/** with an introduction by Morgen Witzel.- Bristol: Thoemmes Press, c2002.
3v
Originally published in 1987 under title: The encyclopedia of social reform/ by William D.P. Bliss
Includes index
CONTENTS: v.1. A-C.- v.2. D-N. - v.3. O-Z.
H 41 .N49 2002
- 11 **The encyclopedia Americana.-** International ed.- Danbury, Conn.: Grolier, 2002.
v.: ill. (some col.)
Includes bibliographical references and index.
AE 5 .E333 2002
- 12 **The linguistics encyclopedia/** edited by Kirsten Malmkjaer.- 2nd ed.- London: Routledge, 2004.
xli, 643p.: ill
Bibliography p.: [567]-619.
Includes index.
P 29 .L52 2004
- 13 **The newbook of knowledge.-** Danbury, Conn.: Grolier Incorporated, 2002.
21v.: ill. (some col.)
All illustrated encyclopedia with articles on history, literature, art and music, geography, mathematics, science, sports, and othertopics
Some articles include activities, games, or experiments.
Includes index.
- 2 **Satyendra, Kush**
Encyclopaedic dictionary of political science/ Kush Satyendra.- Delhi: IVY Pub.; Sarup, 2003.
v.: ill
JA 61 .S38 2003
- 3 **Encyclopedia of agricultural, foods, and biological engineering/** edited by Dennis R. Heldman.- New York: M. Dekker, c2003.
xvi, 1184p.: ill
Includes bibliographical references.
TP 368.2 .E57 2003
- 4 **Encyclopedia of information systems/** editor-in-chief, Hossein Bidgoli - Amsterdam: Academic Press, c2003.
4v.: ill
Includes bibliographical references and index.
CONTENTS: v.1. A-D.- v.2. E-J. - v.3. K-R. - v.4. S-Z.
T 58.5 .E535 2003
- 5 **Encyclopedia of Latin American and Caribbean literature, 1900-2003/** edited by Daniel Balderston and Mike Gonzalez.- London; New York: Routledge, 2003.
xxxiv, 666p
Includes bibliographical references and index.
PQ 7081 .A1 E558 2003
- 6 **Encyclopedia of library and information/** edited by Miriam A. Drake.- 2nd ed.- New York: M. Dekker, c2003.
4v.: ill
Includes bibliographical references and index.
CONTENTS: v.1. Abs-Dec - v.2. Des-Lib - v.3. Lib-Pub - v.4. Pub-Zoo.
Z 1006 .E57 2003
- 7 **Singh, Nagendra Kr.**
Encyclopedia of the world scientists/ Nagendra Kr. Singh.- New Delhi: A.P.H. Pub., 2004.
v
Includes bibliographical references and index.
Q 141 .S55 2004

شماره ۲۰ آبان ماه ۱۳۸۳
گروه های اطلاع رسانی و مشاوره ای اطلاع رسانی

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه دیجیتال

مرکز اطلاع رسانی و کتابخانه مرکزی

